

Rol van het Fonds

Het Filmfonds verleent financiële bijdragen aan documentaires, speelfilms, animatiefilms, korte films en innovatieve producties en aan activiteiten als festivals, training, (inter)nationale filmbijeenkomsten, publicaties en onderzoek. Daarnaast is het verantwoordelijk voor de **Netherlands Film Commission** die Nederland als aantrekkelijke coproductiepartner en productieland internationaal onder de aandacht brengt. In aanvulling daarop entameert het Fonds **internationale activiteiten** ter verbreding en verdieping van het internationale netwerk van de filmsector en profilering van talent en projecten op internationale labs en coproductiemarkten. Via **analyse en onderzoek** worden marktontwikkelingen in kaart gebracht.

De productie en uitbreng van films is complex, risicovol en kostbaar, het taalgebied klein en de dominantie van het Amerikaanse filmaanbod groot. Opbrengsten uit exploitatie slaan daarbij grotendeels neer in de exploitatieketen, waardoor ook bij succesvolle films relatief weinig terugvloeit naar de producent van de film. Bijdragen van het Filmfonds zijn daarom niet alleen cruciaal voor de totstandkoming van kleine kunstzinnige films of documentaires maar ook voor grote publieksfilms. Betrokkenheid van het Fonds in de ontwikkeling, productie en distributie van films vormt de **noodzakelijke hefboom** om kapitaal aan te trekken én stimuleert dynamiek en innovatie in de sector.

Instrumentarium

Het Fonds werkt met selectieve- en semi-automatische regelingen. Dit **hybride instrumentarium** sluit aan op de culturele en economische belangen die in de marktgedreven filmsector hand in hand gaan. Bij **selectieve bijdragen** worden nationale en internationale filmprojecten en filmactiviteiten getoetst op inhoudelijke kwaliteit, diversiteit, productioneel/zakelijke kwaliteit, bereik en staat van dienst. **Semi-automatische productiebijdragen** worden verleend via de Netherlands Film Production Incentive en Suppletie. Hiervoor gelden naast de verplichte culturele toets op grond van het Europese staatssteunkader uitsluitend productionele, zakelijke en juridische criteria.¹

Via de **Suppletieregeling** worden bijdragen verstrekt aan speelfilms en lange animatiefilms voor een groot bioscooppubliek op basis van eerder bioscoopsucces van de producent. In lijn met de opdracht van de minister brengt het Fonds het budget voor de Suppletieregeling vanaf 2017 terug. Het Fonds onderschrijft de ambitie van de minister om het budget op sterkte te brengen door een hogere bijdrage uit de exploitatieketen (o.a. van bioscopen en digitale platformen). Het baart het Fonds zorgen dat er over die hogere bijdrage tot nog toe geen concrete afspraken zijn gemaakt.

De Netherlands Film Production Incentive die medio 2014 in werking trad verstrekt bijdragen in de vorm van een *cash rebate* van 30% op basis van kwalificerende bestedingen aan binnenlandse belastingplichtigen in Nederland. In aanmerking komen speelfilms, documentaires en lange animatiefilms, al dan niet tot stand gebracht in de vorm van een internationale coproductie. De eerste onafhankelijke monitor (juni 2016) toont dat de negatieve ontwikkeling, waarbij

¹ In de huidige periode groeide het aantal aanvragen met 27% tot 1.545. Een kwart hangt samen met de Production Incentive, verder wordt een groter beroep gedaan op het sinds 2013 gekrompen reguliere budget, waarbinnen het Fonds bovendien extra taken uitvoert (o.m. talentontwikkeling en meerjarige festivalfinanciering). De stijging wordt ook beïnvloed door externe factoren als de sluiting van het Rotterdam Mediafonds (2012) en het Mediafonds (2017) en de door digitalisering veranderende marktverhoudingen in de sector.

productiekapitaal en daarmee bedrijvigheid en werkgelegenheid in toenemende mate weglekte naar het buitenland, is gekeerd; zowel de productieactiviteit in Nederland als de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmsector zijn in korte tijd aanzienlijk verbeterd. Gezien de positieve resultaten onderzoekt het Fonds in overleg met de sector en het departement de uitbreiding naar **high end televisiedrama-, documentaire- en animatieseries** om de verwevenheid tussen de televisie- en filmsector ten volle te benutten, en de internationale aansluiting en productieactiviteit te bevorderen. Daarvoor zijn intensivering van het incentivebudget en meer ruimte voor ontwikkeling van projecten noodzakelijk.

Ontwikkelingen

Internationaal vallen Nederlandse films steeds meer op, hetgeen zich vertaalt in een groeiend aantal selecties voor toonaangevende festivals en in het aantal coproducties. Tegelijkertijd wijzigen door voortdurende digitalisering en globalisering de verhoudingen tussen marktpartijen in de internationale av-sector continu en zijn nieuwe verdienmodellen nodig voor de financiering en exploitatie van films. Grote internationale spelers betreden de markt en het kijkgedrag van het publiek verandert door het explosief gestegen aanbod dat altijd en overal bekeken kan worden. De kwaliteitseisen die het publiek stelt aan films, series en andere creatieve mediaproducties komen hierdoor steeds hoger te liggen. Bioscopen en filmtheaters blijven goed presteren maar de Nederlandse film heeft steeds meer moeite zijn positie te behouden, terwijl de dominantie van het Amerikaanse aanbod groeit. Waar Nederlandse arthouse films en documentaires de afgelopen drie jaar met minder titels hogere bezoekerscijfers halen, is het gemiddelde bezoek met meer titels voor publieksfilms ten opzichte van de periode 2009-2012 gedaald. De markt voor dvd en blu-ray is daarnaast in een vrije val geraakt en door de grote omvang van piraterij en gebrek aan een handhavingskader blijven de opbrengsten uit video on demand achter. Dit heeft tot gevolg dat investeringen in filmproducties door distributeurs, sales agents en omroepen afnemen en risico's steeds meer worden gemeden. Het accent van hun investeringen verschuift hierdoor naar meer formatgedreven laagdrempelige projecten. Om ook in eigen land op te blijven vallen tussen het internationale aanbod moeten Nederlandse films onderscheidend en van hoge kwaliteit zijn. Vanwege de verwevenheid tussen film en televisie hebben de herziening van het omroepbestel en de opheffing van het Mediafonds consequenties voor de hele audiovisuele sector. Zo verliest de sector een belangrijke partner voor innovatieve projecten. Om adequaat in te spelen op deze ontwikkelingen is integraal film- en mediabeleid nodig, verbetering van de circulariteit in de keten, vergroting van het legale aanbod en bestrijding van piraterij én inbedding van media- en filmeducatie in het onderwijs.

Het Filmfonds blijft de komende jaren ruimte te maken voor dynamiek en innovatie. Met het doel de kwaliteit van filmproducties te verbeteren en het publieksbereik in binnen- en buitenland te vergroten blijven talentontwikkeling, innovatie, internationalisering en professionalisering de beleidspijlers. Het maakt daarbij **meer middelen** vrij voor **minder films** en streeft het een **betere balans na tussen vraag en aanbod** om het bereik en de impact van films te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat er evenwicht blijft bestaan tussen de verschillende categorieën en tussen artistieke en mainstream films met daarbinnen bijzondere aandacht voor kinder- en jeugdfilms.